

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**PROCEEDINGS
of the XX International Scientific Conference
for students and young scholars
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**2025
Астана**

УДК 001(06)
ББК 72я631
F96

**«GYLYM JÁNE BILIM – 2025» студенттер мен жас ғалымдардың
XX Халықаралық ғылыми конференциясы = XX Международная
научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE
BILIM – 2025» = The XX International Scientific Conference for
students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2025». – Астана:
– 3813 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.**

ISBN 978-601-08-5373-7

**Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас
ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті
мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.**

**The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young
researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities. В сборник
вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по
актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.**

УДК 001(06)
ББК 72я431
F96

ISBN 978-601-08-5373-7

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

**СЕКЦИЯ БӨЛІМІ 10.1 МЕМЛЕКЕТ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ТЕОРИЯСЫ МЕН ТАРИХЫ,
КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҚ**

1470.	Асылбекова А.А.	Правовое регулирование искусственного интеллекта: зарубежный опыт и перспективы для Казахстана	6308
1471.	Аширбекова А.Б.	Қазақстан Республикасында Ұлттық алдын алу тетігі жүйесі	6314
1472.	Амирова Б.К.	Қазақстандағы жинақтаушы зейнетақы заңнамасының тарихи эволюциясы	6316
1473.	Бейбітұова І.Б.	Медицина қызметкерлерінің құқықтық жауапкершілігі	6319
1474.	Байтерекова К.Б., Ескендерова Г.Т.	Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қазіргі жағдайы	6323
1475.	Егежанова Д.Р.	О влиянии нормативной практики Верховного суда Республики Казахстан на административное судопроизводство	6326
1476.	Есентемирова А.М.	Некоторые вопросы становления законодательства о высшем и послевузовском образовании в Республике Казахстан	6330
1477.	Еркін Ә.	Коррупция и правовые методы борьбы с ней	6340
1478.	Жармаханбетова Б.А.	Права коренных народов и недропользование: проблемы соблюдения и защиты прав при добыче природных ресурсов на их территориях	6345
1479.	Жолдасбек М.Б.	Қазақстан Республикасындағы Конституциялық реформа: өзгерістерді талдау және олардың құқықтық жүйеге әсері	6348
1480.	Жеңіс Е.Е.	Салық заңнамасын жетілдіру мәселелері	6353
1481.	Жанаев Е.А.	Роль морали в правовых решениях и законодательных актах	6357
1482.	Кажтай А.Н.	Қауіпті құқықбұзушылықтардың қоғамға әсері	6360
1483.	Карсибек С.А.	ҚР Алқабилер сотының құқықтық жағдайы және шетел мемлекеттерімен салыстырмалық ерекшеліктері	6364
1484.	Көбеген А.М.	Әлеуметтік әл-ауқат пен қоғамның өркендеуінің құқықтық аспектілері	6367
1485.	Кошкенбек Б.Б.	Шетелде оқыту бағдарламаларын құқықтық реттелуі	6371
1486.	Қалыбаева А.Ә.	Қазақстандағы жаза қолданудың құқықтық санаға әсері	6377
1487.	Қалқазбек Н.Е.	Қазіргі заманғы құқық саласының өзекті мәселелері мен даму перспективалары	6380
1488.	Маликов Ж.Н.	Қазақстан Республикасының Конституциялық сот институтының қалыптасуы және қызметі	6383

1489.	Маратов А.Б.	Роль юристов защиты прав юридических лиц	6385
1490.	Отыншиева Г.	Құқықтық сана және мәдениеттің арақатынасы	6387
1491.	Роман К.Д.	Законодательные основы обеспечения информационной безопасности детей в Казахстане: вызовы цифровой эпохи	6390
1492.	Сұңғатов С.С.	Цифрландырудың азаматтардың әлеуметтік-экономикалық құқықтарын іске асыруға тигізетін ықпалы	6392
1493.	Салиханов А.Б.	Социальные барьеры реинтеграции бывших заключённых в Казахстане: причины стигматизации и пути преодоления	6396
1494.	Турегелдиев Б.У.	Жоғарғы соттың нормативтік қаулыларының құқықтық алаңдағы ықпалы	6402
1495.	Тәуірғалиева А.Б.	Киберқауіпсіздік: қылмыстардың алдын алу және заңнамалық шаралар	6405
1496.	Табанова Ж.А.	Защита прав женщин: международный аспект	6409
1497.	Тәжі Ә.Т.	Цифровизация прав граждан РК	6413
1498.	Тигай Б.А.	Проблемы налогового правоприменения в РК	6415
1499.	Шоманова К., Ясинова Д.	Адам құқықтарының қорғалуы және заңнамалық реттелуі	6423
1500.	Ібіжан Г.Ә.	Проблемы организации правовой помощи детям с ограниченными возможностями здоровья	6427
1501.	Yagmussova A.F.	The concept and types of social guarantees and the grounds for their provision under labor legislation	6431

СЕКЦИЯ БӨЛІМІ 10.2 АЗАМАТТЫҚ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҚ

1502.	Алмагамбетов М.	Кәсіпкерлердің құқықтары мен оның қорғалуы	6436
1503.	Булатова Л.Б.	Жасанды интеллектпен жасалған туындылардың құқықтық мәртебесі	6440
1504.	Ибрашев А.М.	Искусственный интеллект в трудовом праве: перспективы, риски и возможности	6443
1505.	Искаков Р.А.	Правовая природа договора о государственных закупках товаров в Республике Казахстан	6446
1506.	Көбеген А.М.	Әлеуметтік әл-ауқат пен қоғамның өркендеуінің құқықтық аспектілері	6452
1507.	Мырзаханов Ә.Е.	Қазақстан Республикасындағы ресми наградалар жүйесі: толықтырулар мен	6456

		өзекті мәселелер	
1508.	Нургалиева М.Е.	Трудовые права женщин и равенство на рабочем месте. Дискриминация как барьер для экономического прогресса	6459
1509.	Рустами-Кадырбекова Ж.	Ретроспективный анализ правового регулирования в области социального обеспечения	6464
1510.	Сураганова Д.Д.	Правовое регулирование игорного бизнеса в Республике Казахстан	6468
1511.	Третьяк М.В.	Тенденция к сокращению рабочего времени в развитых странах: баланс между производительностью и качеством жизни	6471
1512.	Третьякова Ж.В.	К вопросу имущественных правоотношений родителей и детей по законодательству Республики Беларусь	6475
1513.	Тыныбек кызы А.	Гибкие формы занятости в Казахстане и Кыргызстане: правовое регулирование дистанционной работы и самозанятости	6478
1514.	Тюлегенова А.А.	Правовые аспекты использования земли	6481

СЕКЦИЯ БӨЛІМІ 10.3 ҚЫЛМЫСТЫҚ СОТ ІСІН ЖҮРГІЗУ ТҮЛҒАНЫҢ, ҚОҒАМ МЕН МЕМЛЕКЕТТІҢ МҮДДЕЛЕРІН ҚОРҒАУДЫҢ МЕХАНИЗМІ РЕТІНДЕ

1515.	Азенова С.Р.	Сот сараптамасын тағайындау мен жүргізу: қылмыстық процестегі маңызы және жетілдіру жолдары	6485
1516.	Абдықадыр А.Б.	Қылмыстық әділет жүйесіндегі цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект	6488
1517.	Байносерова А.Г.	Қолжазба сараптамасы дәлелдеу құралы ретінде: жаңа әдістер мен шешілмеген мәселелер	6495
1518.	Бахыт І.Б.	Уголовное судопроизводство как механизм защиты интересов личности, общества и государства	6500
1519.	Жакишева Д.К.	Арнайы білім және оларды қылмыстарды тергеу кезінде қолдану нысандары	6504
1520.	Жұмадулла Қ.Ф.	Жасанды интеллект пен криминалистика: қылмысты ашудағы жаңа дәуір	6508
1521.	Маратова А.М.	Понятие судебно-биологической экспертизы и ее значение для установления обстоятельств уголовного дела	6510
1522.	Шариф М.Қ.	Психологиялық портретті құру: сот сараптамасында қолдану тәжірибесі	6514
1523.	Жунусов Д.С.	Совершенствование качества судебных экспертиз: организационно-правовой подход	6517
1524.	Khamidullina R.	Jury Trials in the Criminal Justice System: A Comparative Analysis of the U.S. And	6520

		Kazakhstan Models	
1525.	Киікбай Б.С.	Онлайн алаяқтық қылмыстық құқық бұзушылықтарын тергеп-тексерудің өзекті мәселелері	6523
1526.	Салимжуаров Г.Ф.	Перспективы использования искусственного интеллекта в производстве судебных экспертиз	6528
1527.	Серіктай Н.Ө.	Тергеушінің жеке басының кәсіби-психологиялық сипаттамасы	6531

СЕКЦИЯ БӨЛІМІ 10.4 ҚЫЛМЫСТЫҚ САЯСАТ ЖӘНЕ ҚЫЛМЫСТЫҚ ЗАҢНАМА: ЗАМАНАУИ СЫН-ҚАТЕРЛЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ШЕШУДІҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

1528.	Адильхан Х.Б.	Қылмыс пен жазаның психологиялық қырлары: кінә және жауапкершілік сезімі	6536
1529.	Арзанбекова К.Қ.	Геноцид және оның халықаралық құқықтағы орны	6538
1530.	Ахметжанова А.А.	Правовое обеспечение информационной безопасности Республики Казахстан: вызовы и перспективы	6540
1531.	Айзак А.Ж.	Әлеуметтік факторлар мен экономикалық қысымның қылмысқа ықпалы	6544
1532.	Әжібекова А.Е.	ҚР жасөспірімдер арасындағы буллингке қарсы шаралар мен шетелдік тәжірибе	6546
1533.	Болатбекова А.А.	Қылмыс пен жазаның қоғамдағы әлеуметтік-мәдени ықпалы	6552
1534.	Бөлебай А.Б.	Қазақстан Республикасында кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылық қылмыстарының алдын алу мәселелері	6555
1535.	Дүйсен Қ.А.	Адам саудасының құрбандарын анықтау және қорғау механизмдері	6563
1536.	Карсибек С.А.	Жыныстық қолсұғылмаулыққа қарсы жасалған қылмыстардың латенттілігі: себептері және шешу жолдары	6566
1537.	Кенеспек Д.М.	Қазақстан Республикасындағы қылмыстардың қайталану себептері мен алдын алу жолдары	6569
1538.	Кийкбай Н.К.	Жалған ақпарат тарату және оның қылмыстық-құқықтық салдарлары: ақпараттық кеңістікте қауіпсіздік пен жауапкершілік мәселелері	6572
1539.	Кожанова Д.Р.	Реформа уголовного законодательства Республики Казахстан: анализ реализации положений концепции УК 2014 года через призму десятилетнего опыта	6575
1540.	Көбейсін Ө.Т.	Кінә мен оның қос нысаны: қазіргі қылмыстық құқықтағы ерекшеліктер мен проблемалар	6578
1541.	Койчубекова А.А.	Уголовная ответственность за	6580

		насильственные действия сексуального характера	
1542.	Қабдылова А.Қ.	Кибербуллингтың алдын алудың құқықтық мәселелері	6585
1543.	Мырзаханов Ә.Е.	Қазақстан Республикасындағы ресми наградалар жүйесі: толықтырулар мен өзекті мәселелер	6590
1544.	Орынбай Ш.А.	Кәмелетке толмағандардың қылмыстық жауапкершілігі	6593
1545.	Сайлаубек М.Ж.	Қылмыстық құқықтағы өзін-өзі қорғау шегінің әлеуметтік және құқықтық аспектілері	6597
1546.	Төрехан А.Ә.	Тұрмыстық зорлық-зомбылық; қылмыстық жауаптылық және әділ жаза тағайындау мәселелері	6600
1547.	Тюлегенова А.А., Куатова Р.Е.	Совершествование превентивных мер в рамках реализации антикоррупционной политики в РК	6607

СЕКЦИЯ БӨЛІМІ 10.5 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖАРИЯ ҚҰҚЫҚ: ЖАҢА ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕР ТЕГЕУРІНДЕРІ

1548.	Алиев Е.	Правовое регулирование международных железнодорожных перевозок в Республике Казахстан	6611
1549.	Аршабаева Р.С.	Заманауи құлдықпен күрестегі халықаралық құқықтың тиімділігі мен мәселелері	6616
1550.	Данияр Ә.А.	Роль международных организаций в урегулировании вооруженных конфликтов	6620
1551.	Кабдрахманов А.Е.	Анализ правового регулирования защиты прав трудовых мигрантов: опыт Казахстана и России в контексте международных стандартов	6626
1552.	Qodirova T.R.	The role of the United Nations High Commissioner for refugees in protecting refugee rights	6631
1553.	Медетова М.Б.	Азаматтық авиациядағы алғашқы халықаралық қауіпсіздік стандарттары: пайда болу және тарихи негіздері	6634
1554.	Мыктыбаева Д.А.	Регулирование вопросов трудовой деятельности трудящихся-мигрантов в международных соглашениях Республики Казахстан	6640
1555.	Мырзаханов Ә.Е.	Қазақстан Республикасындағы ресми наградалар жүйесі: толықтырулар мен өзекті мәселелер	6645
1556.	Рублевский А.А.	Этическая дилемма статуса эмбриона	6648
1557.	Тулеген А.С.	Правовые проблемы назначения и исполнения наказания в деятельности международных уголовных трибуналах ad hoc	6652

**10.6 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КОММЕРЦИЯЛЫҚ АРБИТРАЖ ЖӘНЕ ЦИФРЛАНДЫРУ
ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖЕКЕ ҚҰҚЫҚ**

1558.	Акынов Д.М.	Правовые механизмы обеспечения исполнения обязательств государствами-членами ЕАЭС	6657
1559.	Ануарбек А.	Применение блокчейн-технологий в международном коммерческом арбитраже: правовые вызовы и перспективы	6661
1560.	Жаксылыков К.К.	Особенности правового регулирования отношений, возникающих из международного договора купли-продажи товаров	6665
1561.	Каримова Ф.Х.	Защита персональных данных в международном частном праве	6669
1562.	Мирзоева М.М.	К вопросу о сущности деловой репутации	6675
1563.	Раджабов М.Д.	Трудовые права иностранных граждан в международном частном праве	6679

10.7 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҚ ЖӘНЕ БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫ

1564.	Ануарбек А.	Международное экологическое правосудие: теоретические основы и практические аспекты	6683
1565.	Burieva M.S.	The role of international organizations in regulating the use of water resources of transboundary rivers and lakes	6687
1566.	Nasreddinzoda N.	The role of regional organizations in achieving the SDGs: international legal aspects	6691
1567.	Шалгымбаева А.Н.	Комиссия международного права ООН: регулирование экологических аспектов вооруженных конфликтов	6693

СЕКЦИЯ 11**АРХИТЕКТУРА И СТРОИТЕЛЬСТВО****ПОДСЕКЦИЯ 11.1 СТРОИТЕЛЬСТВО**

1568.	Аманжолова Ш.Ф.	Қарқынды құрылыс жағдайындағы Астана қаласының жер асты сулары деңгейінің өзгерісін болжау	6698
1569.	Батирбекова А.Т.	Численное моделирование работы стены в грунте с распорной системой в условиях плотной застройки	6702
1570.	Бекетов Д.Н.	Энергоэффективность в строительстве: симуляция влияния ориентации зданий на потреблении энергии в Астане	6707

15. Гурбанов Д., Климкин И. В 2024 году в Россию въехало рекордное число мигрантов как минимум за последние 26 лет. Вероятно, это связано с изменениями учета – // tochno.st – 13 февраля 2025. // URL: <https://tochno.st/materials/v-2024-godu-v-rossiiu-vieexalo-rekordnoe-cislo-migrantov-kak-minimum-za-poslednie-26-let-veroiatno-eto-sviazano-s-izmeneniami-uceta>. (Дата обращения: 30.03.2025).

УДК 341

THE ROLE OF THE UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES IN PROTECTING REFUGEE RIGHTS

Qodirova Takhmina Rustamovna

tahminakodirova967@gmail.com

Master's student of the International Law Department of L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Scientific supervisor – Oinarova A.A., Doctor of Philosophy (PhD)

Oinarova_aa@enu.kz

The protection of refugees and displaced persons is one of the most critical functions of the United Nations (UN) in the contemporary world. With global conflicts, political instability, and environmental crises forcing millions of people to flee their homes every year, the role of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) has become more vital than ever. As the global refugee crisis intensifies, the UNHCR works tirelessly to ensure that displaced individuals are not only provided with immediate relief but also receive legal protection and the opportunity to rebuild their lives with dignity. This article explores the work of the UNHCR in protecting refugee rights through its legal, humanitarian, and social initiatives.

The international protection of refugees is grounded in the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees and its 1967 Protocol. These documents, collectively known as the Refugee Convention, provide a universal legal framework for the protection of refugees, outlining the rights of refugees and the obligations of states to protect them. According to the Convention, a refugee is defined as someone who has fled their country due to a well-founded fear of persecution because of their race, religion, nationality, membership in a particular social group, or political opinion.[1]

The cornerstone of this framework is the principle of non-refoulement, which prohibits the return of refugees to a country where they may face persecution or danger. This principle remains central to UNHCR's mandate and is considered one of the most important elements of international refugee law. In addition to the Refugee Convention, regional agreements such as the African Union Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa (1969) and the European Union Common Asylum System have been developed to address the particular challenges faced by refugees in specific regions. These agreements provide additional protections and guidelines for asylum seekers and refugees within those regions.

Despite these comprehensive legal frameworks, many countries still struggle to meet their obligations under the Refugee Convention due to political instability, lack of resources, or rising nationalism. This creates gaps in refugee protection, which UNHCR works to fill by advocating for stronger legal protections and assisting governments in fulfilling their commitments.[2]

While the foundational legal frameworks provide a comprehensive basis for refugee protection, there are emerging challenges in the current global environment. The increasing number of refugees due to conflict, environmental factors, and economic instability necessitates ongoing adaptation of policies and mechanisms to meet evolving needs.

The role of UNHCR has expanded over time to respond to these challenges, including addressing the displacement of individuals caused by climate change, natural disasters, and environmental degradation. For example, many regions are experiencing significant environmental changes, such as rising sea levels in the Pacific Islands and desertification in Sub-Saharan Africa. As a result, there has been a growing recognition of the need for legal and policy responses to protect individuals displaced by climate-related factors.[3]

Additionally, UNHCR's mandate continues to expand beyond emergency relief efforts to include fostering social integration, particularly as refugees are increasingly resettled in countries with more robust asylum systems. Addressing the root causes of forced migration, such as poverty and lack of opportunity, is also becoming a more significant part of the UNHCR's work.

UNHCR's mandate is to safeguard the rights and well-being of refugees, as well as to find durable solutions for them. Its efforts are primarily divided into three key areas: legal protection, humanitarian assistance, and social integration.

UNHCR provides legal assistance to refugees in several ways, including advising refugees on their rights under international law and providing legal guidance to navigate the asylum process. The organization also works to prevent refoulement, ensuring that refugees are not forcibly returned to countries where they face threats to their lives or freedom. Furthermore, UNHCR supports states by collaborating to strengthen asylum systems and ensure that refugees are treated in accordance with international law. This includes training government officials, advocating for the development of fair and efficient asylum processes, and supporting the establishment of national refugee protection frameworks.

In recent years, there has been a growing need to address the protection of refugees within the context of climate change and environmental displacement. UNHCR has been advocating for the inclusion of climate refugees under international protection frameworks, as environmental factors increasingly become a key driver of forced migration. The number of people displaced by climate change, including those fleeing due to rising sea levels, desertification, and extreme weather events, is expected to increase in the coming decades, making this a crucial area for UNHCR's future engagement.[4]

In addition to legal protection, UNHCR provides vital humanitarian aid to refugees in emergency situations. This assistance includes shelter and basic needs, ensuring access to food, clean water, and medical care, as well as emergency response efforts in situations of conflict or natural disasters. UNHCR works in partnership with governments, non-governmental organizations (NGOs), and other UN agencies to coordinate assistance and ensure that refugees are adequately cared for. UNHCR's humanitarian assistance is often focused on ensuring that refugees not only survive but thrive in their temporary homes. In particular, the organization has made strides in improving access to education and healthcare for refugees. In many refugee camps, children are provided with schooling and educational resources, while adults receive vocational training to improve their employment prospects in host countries. Moreover, the provision of healthcare has become more comprehensive, covering both physical and mental health, addressing the long-term needs of displaced populations, including refugees suffering from trauma and post-traumatic stress disorder (PTSD).

Beyond immediate humanitarian aid, UNHCR works towards finding long-term solutions for refugees. This includes resettlement, when refugees cannot return home safely or integrate into their host countries. Resettlement offers refugees the opportunity to rebuild their lives in a stable and supportive environment. For those refugees whose home countries are beginning to stabilize, UNHCR also supports voluntary repatriation, helping them to return to their countries and reintegrate into society. Social integration is a key area of focus for UNHCR, which helps refugees to integrate into their host communities, providing access to education, employment, and healthcare.[5]

The success of social integration programs is often heavily influenced by the policies and attitudes of host countries. Increasingly, UNHCR is working with governments and international organizations to advocate for policies that promote social cohesion and the integration of refugees

into local communities. This involves not only providing refugees with access to essential services but also addressing public perceptions of refugees to reduce xenophobia and discrimination. UNHCR also partners with local civil society organizations to help refugees build social capital and integrate into their new communities through community-building activities, such as language courses and cultural exchange programs, which foster understanding and solidarity between refugees and host populations.[6]

While UNHCR's work has made significant progress in protecting refugees, there are emerging challenges that need to be addressed. Climate change and environmental displacement are becoming increasingly significant causes of displacement, as environmental degradation continues to worsen. The number of people displaced by climate change, including those fleeing due to rising sea levels, desertification, and extreme weather events, is expected to increase significantly in the coming decades. However, climate refugees are not yet recognized under international law, which presents a significant gap in protection.

In some parts of the world, growing nationalism and anti-immigrant rhetoric have led to harsher policies and practices toward refugees. Countries in Europe, North America, and parts of Asia have seen the rise of political movements that seek to limit immigration and restrict refugee access. This trend has had serious implications for the protection of refugees, making it more difficult for them to find refuge and security.

UNHCR continues to advocate for a more humane and cooperative approach to refugee protection, encouraging countries to uphold their international obligations and ensure that refugees are not criminalized or subjected to detention based on their status.[7]

Additionally, while the need for refugee assistance has increased exponentially, UNHCR's funding has struggled to keep pace with demand. As of 2023, UNHCR faces a funding gap that limits its ability to provide adequate support for all displaced persons. This gap affects the organization's ability to offer critical services, such as education, healthcare, and long-term resettlement programs. The reliance on voluntary contributions from states, NGOs, and private donors has made UNHCR's work vulnerable to fluctuations in political priorities and economic downturns. Efforts to diversify funding sources and increase global contributions are ongoing, but UNHCR continues to face challenges in securing the resources needed to address the increasing number of refugees worldwide.

The work of UNHCR is not possible without global cooperation. Addressing the refugee crisis requires not only the support of individual states but also a coordinated international effort to find lasting solutions. The international community must continue to uphold its commitments under the Refugee Convention and Protocol and provide adequate resources to support UNHCR's mission.

Furthermore, new approaches are needed to address emerging challenges, such as climate-induced displacement and the rise of nationalism. Countries must work together to create legal frameworks that protect climate refugees and ensure that refugees receive protection regardless of the political climate in their host countries.[8]

The United Nations High Commissioner for Refugees plays a pivotal role in ensuring that refugees are protected, provided with essential services, and given opportunities for long-term solutions. Despite the challenges faced, UNHCR continues to advocate for the rights of refugees and provide critical humanitarian assistance. However, the success of these efforts depends on the ongoing cooperation of governments, international organizations, and civil society. Strengthening asylum systems, increasing funding for refugee programs, and fostering global solidarity are essential to ensuring that refugees receive the protection and support they need to rebuild their lives.

References

1. UNHCR. (1951). Convention Relating to the Status of Refugees. Available at: <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html>

2. African Union. (1969). African Union Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa. Available at: <https://au.int/en/treaties/african-union-convention-governing-specific-aspects-refugee-problems-africa>

3. UNHCR. *Law and Policy for Protection and Climate Action*. United Nations High Commissioner for Refugees. Available at: <https://www.unhcr.org/what-we-do/build-better-futures/climate-change-and-displacement/law-and-policy-protection>

4. UNHCR. *Climate Change and Displacement*. UNHCR, 2023. Available at: <https://www.unhcr.org/what-we-do/build-better-futures/climate-change-and-displacement>

5. UNHCR. *Solutions* 2023. Available at: <https://www.unhcr.org/us/what-we-do/build-better-futures/solutions>

6. UNHCR. *Promoting Welcoming and Inclusive Societies*. UNHCR, 2023. Available at: <https://www.unhcr.org/handbooks/ih/welcoming-inclusive-societies/promoting-welcoming-and-inclusive-societies>

7. UNHCR. *Climate Change and Displacement: The Myths and the Facts*. Available at: <https://www.unhcr.org/news/stories/climate-change-and-displacement-myths-and-facts>

8. Feller, E. (2019). *The International Protection of Refugees: A Human Rights Perspective*. Cambridge University Press. pp. 120-140.

УДК 341.226

АЗАМАТТЫҚ АВИАЦИЯДАҒЫ АЛҒАШҚЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІК СТАНДАРТТАРЫ: ПАЙДА БОЛУ ЖӘНЕ ТАРИХИ НЕГІЗДЕРІ

Медетова Мөлдір Болатқызы

medetovamuldir@gmail.com

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Халықаралық құқық» білім бағдарламасының 1 курс
магистранты

Ғылыми жетекшісі – А.Ж. Жунусбекова

Азаматтық авиация — бұл мемлекетаралық және ішкі әуе кеңістігін бейбіт мақсатта пайдалануға негізделген транспорт түрі. XX ғасырдың басында пайда болған бұл сала қазіргі таңда жаһандану мен халықаралық экономикалық байланыстың маңызды элементіне айналды. Алайда оның дамуымен қатар әуе қозғалысының қауіпсіздігі мәселесі де өзекті бола бастады. Ұшудың технологиялық, ұйымдастырушылық және адами факторларына байланысты қауіптері әуел бастан-ақ азаматтық авиацияны қауіпсіздік шараларынсыз елестету мүмкін емес екенін көрсетті. Осы тұрғыда алғашқы қауіпсіздік стандарттарын енгізу қажеттілігі туындады.

Азаматтық авиациядағы қауіпсіздік стандарттарының қалыптасуы кездейсоқ үдеріс емес, нақты тарихи жағдайлардың, технологиялық ілгерілеулер мен халықаралық құқықтық ынтымақтастықтың нәтижесі болды. Ұшақтардың дамуы, жолаушылар санының өсуі, апаттар мен террорлық әрекеттер – мұның бәрі халықаралық стандарттар мен құқықтық механизмдерді қалыптастыруға түрткі болды.

Бұл мақалада азаматтық авиациядағы алғашқы қауіпсіздік стандарттарының қалыптасуына ықпал еткен тарихи алғышарттар мен олардың пайда болу себептері жүйелі түрде талданады. Атап айтқанда, алғашқы халықаралық конференциялар, Париж және